

# ΤΟ ΜΥΒΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ



Η.  
 «Όσο, το οικονομικό ζήτημα δεν πήγαινε διάλου καλά. Η «Ακρόπολις» έδινε μεγάλους μισθούς, αλλά είχε την κακή συνήθεια να μην τους πληρώνει.»

Είχαμε ένα διαχειριστή φραγκοσυριανό, που τον λέγανε Λαστίκ, αρχμίστορα στο «περίστε αβριου». Τό λογιστήριο μου χρωστούσε κάμποσα:

— Τι να σάς κάνω; μούλεγε αυτός: Βρέστε κανένα «κοινωνικό παράγοντα» να πάρετε τα λεφτά σας!

Οι «κοινωνικοί παράγοντες» ήτανε μιά σπουδαία εφεύρεση. Οι μεγαλοβιδιόμαχοι και οι μεγαλέμποροι και όλοι οι «Αθηναίοι που ήταν από τους πρώτους στο επάγγελμά τους, περνοσαν από δω σπής της πρώτης σελίδος, με βιογραφία, φωτογραφία και περιγραφή της εργασίας τους. Αυτό τους κόστιζε χίλιες δραχμές. Έδινες τού χιλιάριο και ό συντάχτης σέ βράβειε σπουδαίο «κοινωνικό παράγοντα» και σέ παράδινε στην άθανασία. Τώρα όμως είχανε σωθή οι «κοινωνικοί παράγοντες» τών χιλίων δραχμών. Κι' ερχότανε μιά δεύτερη σειρά—οι παράγοντες τών πεντακοσίων δραχμών» και νομίζω πως κατέβηκαν σιγά—σιγά και σέ παράγοντες διακοσίων πενήντα και εκατό δραχμών ακόμα. Τέτοιους παράγοντες έπρεπε να βρω, γιά νά πληρωθώ. Έδηλώσα άδυναμία. Κι' ανέβηκα στό γραφείο τού Γαβριηλίδη, νά διαμαρτυρηθώ. Με ρώτησε με μεγάλη σοβαρότητα:

— Δεν έχετε πιστωτικούς... ορίζοντας;  
 — Όχι, τού δήλωσα: Ποιός πιστώνει ένα νέο, που ζή από τήν πέννα του;

— Καλά, θά φροντίσω νά πληρωθώτε.  
 Μά δεν έβλεπα νά γίνεται τίποτα. Τότε στην επιφυλλίδα πούγραφα στην «Ακρόπολις» έμπασα μιά μέρα έντελώς αδιάρθετα ένα καινούριο πρόσωπο, που είχε όλα τά φρονιά και ήθικιά χαρακτηριστικά τού Γαβριηλίδη: «Ήτανε κι' αυτός δημοσιογράφος από τήν Κωσταντινούπολη... Τού Γαβριηλίδη δεν τού άρεσε. Με φώναξε, με ρώτησε:

— Τι πρόκειται νά κάνει αυτό τού καινούριο πρόσωπο, που μπάσατε τόσο εφημέρια στην επιφυλλίδα σας;  
 — Έξαρτάται, τού απάντησα, από τού τι θά κάνει τού λογιστήριο! «Αν πάρω μερικά χρήματα, που μου χρωστούνται, αυτό τού πρόσωπο θάχη ένα ρόλο ευχάριστο, ειδικά θά κάνει παλαυνθωπείες!

Ο Γαβριηλίδης γέλασε με τήν καρδιά τού μούδωσαν ένα μέρος απ' όσα είχα νά λάβω. Άρχισαν όμως νά με παραφορτώνουν με δουλειά. Είχαν έναν πίνακα με συμπαιτόπλεγμα, κρεμασμένον στόν τοίχο· κι' εκεί μέσα έβριζε ο Γαβριηλίδης κάτι γραμματικά με οδηγίες γιά τήν εργασία που θάκαναν, κάθε μέρα, οι συντάχτες. Δεν είχε τήν παρακίρησιν ιδέα χρόνου και άνθρωπίνης άνοχης. Ένα άπογευμα βόηκα σ' αυτό τού συμπαιτόπλεγμα, ένα γραμματικά με δεκατέσσερες έντολές! Έπρεπε νά κάμω — έντός της ήμέρας! — δεκατέσσερες διαφορετικές δουλειές, όλες συνδυασμένες με τρεξίματα και ρεπορτάζ, που θάδελα ή αυτοκίνητο— που δεν ήταν έν χρήσει τότε — ή τρείς μέρες καθω γιά νά τις έκτελέσω εθουσιειτητα. Πήρα μιά κόλλα χαρτί, πήρα σ' ένα γαλατάδικο και τούγραφα:



Ο Βλάσιος Γαβριηλίδης (Σκίτσο τού Δ. Παλάνη)

Κύριε Διευθυντά,  
 Φαντάζομαι ότι τού σημειώμά σας δεν άπευθύνεται πρός έμέ, αλλά μάλλον πρός σαμανταποδοσαν τινά. Έγώ έχω — καθότι είπατε—δυσό μόνον πόδια. Και σάς πληροφοροφ ότι δεν ήρθα στην «Ακρόπολις» γιά νά εργασθώ μ' αυτά, αλλά με τού κεφάλι. Αν διαφωνήτε πρός τήν αντίληψί μου, παρακαλώ νά δεχθήτε τήν παραιτήσι μου.»

«Έστειλε και με βρήκε.  
 — Έστισε θέελλα, μου είπε! κι' έμένα ή θέελλα μου άρέσει. Η παραιτήσις δε γίνεται δεκτή. Εργασθήτε όπως θέλετε.

«Αλλά και μ' αυτό δεν κάμωμε πολύ χωριό. Δέ μπορούσε κανείς νά συνεννοηθή σερικά μαζί του. Άλλοτε τόν εύρισκα γυμνό με τά πόδια μέσα σέ μιά λεκάνη νερό κι' άνοιχτό τού παράθυρο» άλλοτε νά μωσά μιάμιση ώρα μιά φέτα μήλο, άλλοτε νά μονολογή μεγαλόφωνα, άλλοτε νά γελάει δυνατά, κακαριτά και χωρίς λόγο. Διάβριζε, γιατρικά βιβλία κι' έφημιζε όλες τις θεραπειές της μόδας γιά νά ζήση πολλά χρόνια. Ο τωος άλλαζε θεατρικές, άλλες νά γινώμε, ιδέες, προτιμήσεις, συστήματα, έντυπώσεις, θαυμασμούς, φιλίες.

Πέρασα στό «Αστν» που ό,τι είχε γίν: «ντάτικο από δεκάριο, που τού είχε ο Ρέπουλης» τή διευθύνων πέννα. σά χέρια τους ο Γεώργιος Βουτανιάς κι' ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου. Στην αρχή έγραφα πολύ λίγα πράματα, γιατί ήμουν άπ.σολημένος με τού πρώτο μου

δράμα, που δεν είχε ο «Γυιός τού Ίσκιου» όπως πιστεύουν όλοι, αλλά ή «Θυσία» δίπλα στο έργο, με ήρωα καλλιτέχνη, που ή τύχη τού

κατατρέχει. Σπάσω τού κεφάλι μου νά θυμηθώ τί είδους θυσία ήτανε αυτή πουκανε και γιατί τήν έκανε. Τό δράμα παίχτηκε από τού θίασοΠεταλά, στό θέατρο Διονυσιαδών, με πολύ μέτρια έπιτυχία. Τόν καλλι-

τέχνη έπαίξε ο ίδιος ο Θεοδόσης Πεταλά; και τήν άγαπημένη του— όπληξε έρωτας στην ύπόθεσι—ή Οδρανία Καζούρη, νέα τότε και δραματική: Δεν είχε περσίση ακόμα σέ χαρακτηριστικούς ρόλους και κανείς δε φανταζότανε πως θά γινότανε άρτίστα της όπερέτας. Γιά τή «Θυσία» γράφθηκε και κριτική στό «Αστν» από τόν κ. Γιώργη Μαύτα, διακεκριμένο σήμερα γιατρό τού Πειραιώς. Ήτανε φίλος μου, διάβριζε —και μάλιστα γεωμανική λογοτεχνία—κι' είπαμε μαζί άτελείωτες συζητήσεις. Ο Βουτανιάς μου ζήτησε νά τού γράψω γιά τού «Αστν» ένα μυβιστόρημα. Και σέ λίγο τάχιστα με τού τίτλο «οι Μαυροί Άνθρωποι». Ήτανε μιά εικόνα, παρμένη έ ό τή ζωή τών καταναθών τού λιμανιού και τών χασικλήδων. Μετά τήν τρίτη, τέταρτη επιφυλλίδα ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου έγραφε τού πρώτο μεγάλο κομμάτι γιά «μένα, όπου μιλούσε «γιά μεγαλοπρεπή άνατολή ένός συγγραφέος». Οι φίλοι κι' οι δικαί μου τού πανηγύρισαν αυτό τού άρθρο. Έκανε τούς λογοτέχνη νά με προσέξουν, μούδωσε μιά κάποια θεσι άναμεσα στόν νεύος. Τότε γνωρίστηκα και με τόν Ηορράφω. Τόν άγάπησα τόν τρυφερό και σεμνό ένέκινον άνθρωπο, μ' όλο που ό χαρακτηρισ τού ήτανε στην άλλη άκρη από τού δικό μου. Μιλούσε νόστιμα, με πολύ αλάτι και χαμηιά φορά μούδινε χρήσιμα συμβουλές.

Μά τού «Αστν» δεν πήγαινε καθόλου καλά. Άκούλουθους τήν πολιτική τού Δημητρίου Ράλλη. Και ό άγιον ήτανε δύσκολος ή κυκλοφορία μικρή και λεπτά δεν ύπαρχαν. Ένα βράδυ που τά πράματα γίνανε πολύ στενά κι' έζητήθη μιά μικρή βοήθεια ο Ράλλης έστειλε τού... λόγο πούχε βγάλεϊ στή Βουλή, βέβαιος, ότι, άν τόν δημοσιεύαμε, ή κυκλοφορία θινέβαινε και θά έσώζετο ή κατάσταση. Έγινε τού αντίθετο. Τού «Αστν» έκλεισε. Έπρεπε νά ζητήσει άλλου έργασία.

Πού όμως; Ο Σπύρος ο Γουαγκάρης, ο ίδρυτής και διευθυντήττου Πρακτορείου Έφημερίδων, πήρε άπάντω τού τη φροντίδα νά με ταχτοποίηση. Άλλος άνθρωπος τού λαού, πούχε γίνεϊ «σάρος τού τύπου»—σήμερον ή χαντάκος έφημερίδες φάνει νάδελε, μένα νόημα— από έφημεριδοπώλης, είχε μάτι πούκοβε και μυαλό τού δουλέυε. Ήθελε τότε νά σήκωση τήν «Πατριδα» τού Σίμου, π' ό,τι είχε μεταφερθή από τού Βουκουρέστι, πούβγαινε σάν έβδομοαύγου, στην Άθήνα. Ήθελε από τ' άλλο μέρος νά βοηθήση και μένα. Με συμπαιθούσε. Άμα είχα άναγκη από λεφτά, μούδινε λέγοντάς μου:

— Έννοια σου και θά πάρω από σένα εκατομμύρια! (Έννοούσε ότι θά τού τάδινα με τή δουλειά μου στίς έφημερίδες από τις όποιες κέρδιζε)

Μέ ζήτησε, πήρα στό σπίτι του, μου είπε:  
 — Θά πάς στην «Πατριδα» κούβέντιασας με τού Σίμο, θά σέ πληρώνη καλά!

Στά γραφεία της «Πατριδος» γνωρίστηκα μεκαινούργιους συνανέδρους: Με τού Στέφανο Στεφανίδη, μετά Χρυσόβη, μ' ένα σαρφ άλλους. Έκανα καθήκη δημοσιογραφική δουλειά. Μά σύγχρονα, στό σπίτι μου, δουλέυα τού «Γυιό τού Ίσκιου». Πώς μούδινε νά γράφω από τού έργο; Ότε κι' έγώ τού ξέρω: Όλοι φαντάστηκαν—και τούγραφα— ότι ο μύθος ήτανε κάποια νησιώτικη παράδοσι... Τίποτα απ' αυτά. Ήτανε κατασκευή δική μου. Και σήμερον έσομολογέμαι, πώς τούγραφα μόνο και μόνο γιά νά τού διαρπάσω σέ μιά παντρεμένη π' άγαπούσα και πού δε μπορού νά τή άναφέρω, γιατί ζή κι' αυτή κι' ό άντρας της. Ήτανε μιά έρωτική έξομολόγησι, που δε μπορούσαν νά τήν κάμω άλλωώς. Τή σκηνη της πυρκαϊάς στή δεύτερη πράξι, μου τήν είχεν εμπνεύσει ένα πραγματικό περιστατικό: Ένα σπίτι που κάηκε και μιά νέα που τή γλύτωσε μέσ' από τις φλόγες ένας συγγενής της. Άμα τελείωσε τού δράμα, θέλησα νά τού δώσω στό Νίκασ Κουκουλά, πούταίε στό θέατρο Διονυσιαδών, στόν Πειραιά: Ό Νίκασ Κουκουλάς είχε θίασο τότε με πρωταγωνίστρια τή γυναίκα του Χρηστία, τήν καπάτν κ. Καλογερίδου. Στην άνάγκασ είχα καλέσει και τού Νυρβάνη. Ένθουσιώστηκε. Άμα τελείωσα, με πήγε έξω από τού θέατρο και μου είπε:

— Τό έργο σου αυτό είναι ποίημα. Είνε κρίμα νά παιχθή στόν Πειραιά. Άφησε νά μιλήσω με τή Μαρίνα Κοτοπούλη.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια.